

ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย

Factors Affecting Thai Students' Participation in
the Ordinary National Educational Testingรุ่งฤดี กล้าหาญ¹, ชูเกียรติ จากใจชน^{2*} และธนิษฐ์ รัตนโอฬาร³
Rungrudee Klaharn¹, Chukiat Chakchaichon^{2*} and Thanin Ratanaolarn³

Received: February 28, 2025; Revised: September 26, 2025; Accepted: October 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบ และระดับความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 579 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่ละขั้น ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาแนวทางในการจูงใจและส่งเสริมนักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน และศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูลหลักมี 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูหรือผู้ประสานงาน สอบ กลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งหมด 85 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน คือ การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โดยผลการวิเคราะห์เชิงพยากรณ์ในแต่ละระดับชั้นพบว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พยากรณ์ได้ร้อยละ 56.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พยากรณ์ได้ร้อยละ 41.5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พยากรณ์ได้ร้อยละ 49.9 ส่วนระดับความต้องการในการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด มาก และปานกลาง ตามลำดับ ผลการวิจัยระยะที่ 2 พบว่า แนวทางในการจูงใจและส่งเสริมนักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย มี 3 แนวทาง คือ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของการสอบ O-NET 2) การเตรียมความพร้อมให้แก่ นักเรียน และ 3) การจูงใจนักเรียนให้เข้าสอบ และปัจจัยและเงื่อนไข

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ¹Assistant Professor., Educational and Psychological Test Bureau, Srinakharinwirot University²อาจารย์, คณะจิตวิทยา วิทยาลัยเซนต์หลุยส์²Lecturer, Faculty of Psychology, Saint Louis College³รองศาสตราจารย์, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง³Associate Professor., School of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

*Corresponding Author E-mail: chukiat@slc.ac.th

ความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย ได้แก่ การสนับสนุนการสอบจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบ การเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

Abstract

This study employed a mixed-methods research design, comprising two phases. Phase 1: A quantitative study aimed to investigate the factors affecting Thai students' participation in the Ordinary National Educational Testing (O-NET) and assess the levels of students' willingness to take the O-NET. The sample consisted of 579 students from grades 6, 9, and 12 under the supervision of the Office of the Basic Education Commission (OBEC) in academic year 2024, distributed among five regions. The tool used was a questionnaire, with data analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. Phase 2: A qualitative study aimed to identify methods to motivate and encourage students to participate in the O-NET and examine factors and conditions for enhancing the effectiveness of test administration for Thai students. Key informants included five groups: administrators, teachers or test coordinators, and students from grades 6, 9, and 12, totaling 85 participants. The data collection tools were interview guidelines. Content analysis was employed for data analysis. Research results showed that in Phase 1 revealed that the key factors affecting participation in the O-NET included: students' recognition of the importance and benefits of the O-NET, and the support provided by school administrators, teachers, and parents. Predictive analysis by educational level showed that the predictive power was 56.1% for Grade 6 students, 41.5% for Grade 9 students, and 49.9% for Grade 12 students. Additionally, the level of students' willingness to participate in the O-NET was found to be highest among Grade 6 students, followed by high levels among Grade 9 students, and moderate levels among Grade 12 students. In Phase 2, three approaches were identified to motivate and encourage students' participation: 1) Raising awareness of essentialities and utility of the O-NET results. 2) Academic and personal readiness preparing students for the O-NET, and 3) Providing incentives to encourage students' participation. Factors and conditions for enhancing test administration efficiency included four key sources: Supporting from administrators, teachers, parents, and schools.

Keywords: Factors Affecting Students' Participation Testing, the Ordinary National Educational Testing

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม โดยใช้ระบบและโครงสร้างที่มีเอกภาพทั้งด้านนโยบายควบคู่กับความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพ และมีระบบการทดสอบที่ได้มาตรฐานระดับชาติ ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาและระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข การวัดผลและประเมินผลผู้เรียนมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน โดยครูผู้สอน ส่วนระดับสถานศึกษา และระดับชาติดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของนักเรียน เป็นการสร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพของผู้เรียนให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารจัดการและดำเนินการเกี่ยวกับการวัดประเมินผลและการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ การทดสอบที่สำคัญคือการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งเริ่มจัดสอบนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) ตั้งแต่ปี 2548 และขยายไปยังนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ป.6) และมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) ในปี 2551 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 2561) วัตถุประสงค์หลักของการสอบ O-NET คือนำผลการทดสอบไปใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชาติ และใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ

การสอบ O-NET นั้น นักเรียนทุกคนสามารถเข้ารับการทดสอบได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โรงเรียนเป็นผู้ส่งชื่อสมัครสอบให้กับนักเรียน การสอบจัดขึ้นพร้อมกันทั่วประเทศตามวันเวลาที่ สทศ. กำหนด วิชาที่ทำการทดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มี 4 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี 5 วิชา โดยเพิ่มวิชาสังคมศึกษา การสอบใช้ทั้งข้อสอบปรนัยและอัตนัย และเมื่อเสร็จสิ้นการสอบ สทศ. จะดำเนินการตรวจคำตอบ รายงานผลการสอบในระดับบุคคล โรงเรียน และเขตพื้นที่ การใช้ผลการทดสอบ O-NET เริ่มจากการนำคะแนนไปใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน และใช้เป็นส่วนหนึ่งในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนที่มีอัตราการแข่งขันสูง สำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนน O-NET ถูกนำไปใช้เป็นองค์ประกอบในการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการใช้คะแนน O-NET อยู่เป็นระยะ เช่น สัดส่วนการใช้คะแนนเปลี่ยนจาก 80:20 ในปี 2552 เป็น 70:30 ในปี 2556 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2555) นอกจากนี้ การใช้คะแนน O-NET ในการพิจารณารับนักเรียนเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยได้มีการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ปี 2549 โดยเริ่มใช้เป็นองค์ประกอบของระบบแอดมิสชันส์กลาง ต่อมาปีการศึกษา 2563 ได้เกิดสถานการณ์การระบาดของไวรัส COVID-19 ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินการไปอย่างปกติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงได้ลงนามในหนังสือเรื่อง การยกเลิกการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2563 โดยเริ่มใช้วิธีการสุ่มสอบหรือสมัครใจ นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความเสมอภาค จึงไม่นำผลคะแนนการทดสอบ O-NET

มาใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกสอบเข้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หรือการสอบเข้ามหาวิทยาลัยผ่านระบบ TCAS

ผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบ O-NET มีหลายประการ ผลการสอบในระยะที่ผ่านมาพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าร้อยละ 50 มีเพียงวิชาภาษาไทยที่บางปีมีค่าเฉลี่ยของคะแนนได้คะแนนเกินครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม สาเหตุหนึ่งเนื่องจากนักเรียนยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อย (เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ, 2552) การทดสอบดังกล่าว มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อน้อยมาก โดยเฉพาะระบบสอบตรงของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่ไม่ใช้ผลคะแนนการทดสอบ O-NET เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาต่อ นักเรียนจึงไม่ตั้งใจสอบ ส่งผลให้ผลการทดสอบ O-NET ระดับประเทศมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ (สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร, 2552) และจากข้อมูลรายงานสรุปผลการทดสอบ O-NET โดยกลุ่มงานผลิตและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) รายงานว่า ในปีการศึกษา 2567 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผู้เข้าสอบ O-NET คิดเป็นร้อยละ 96.16 ของผู้สมัครสอบ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผู้เข้าสอบ O-NET คิดเป็นร้อยละ 90.41 ของผู้สมัครสอบ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผู้เข้าสอบ O-NET คิดเป็นร้อยละ 79.21 ของผู้สมัครสอบเท่านั้น ทำให้สูญเสียงบประมาณซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการทดสอบ กระบวนการจัดสอบ O-NET ทั้งในกรณีที่มีโรงเรียนจัดให้นักเรียนทุกคนทั้ง 3 ระดับชั้นดังกล่าวต้องเข้าสอบ และกรณีให้อิสระแก่นักเรียนและสถานศึกษา ทำให้นักเรียนและสถานศึกษาขาดสารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการศึกษาทั้งในระดับนักเรียน ครู สถานศึกษา และเขตพื้นที่ ตัวอย่างเช่น ประโยชน์สำหรับนักเรียนและครูในการใช้ผลการสอบ O-NET เพื่อพัฒนาตัวผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอน ส่วนสถานศึกษาและเขตพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถาบันและในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้นต่อไป

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) รวมทั้งต้องการทราบปัจจัยที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเข้าสอบ O-NET มากขึ้น ดังนั้นเพื่อให้งานในการจัดสอบ O-NET สามารถใช้ประโยชน์ด้านทรัพยากรและบุคลากรได้สูงสุด คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทยในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียน เพื่อศึกษาว่าอะไรคือปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้นดังกล่าว และนักเรียนในแต่ละระดับมีความต้องการเข้ารับการทดสอบ O-NET อย่างไร นอกจากนี้จะดำเนินการรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อศึกษาว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบ O-NET กลุ่มนี้มีความคิดเห็นอย่างไรต่อแนวทางการจูงใจและส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบ และมีปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จใดบ้างที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทดสอบ O-NET ผลการวิจัยที่ได้จะทำให้ได้ข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบเพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะให้แก่ สทศ. ใช้สารสนเทศนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา ลดการสูญเสียงบประมาณในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ โรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาตัดสินใจใช้ประโยชน์จากคะแนนสอบให้เกิดแรงจูงใจหรือมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น อันจะเป็นการช่วยกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจผู้เรียนให้เกิดความสนใจและตั้งใจเข้ารับการทดสอบ O-NET

ให้มากยิ่งขึ้น หรือนำข้อมูลไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

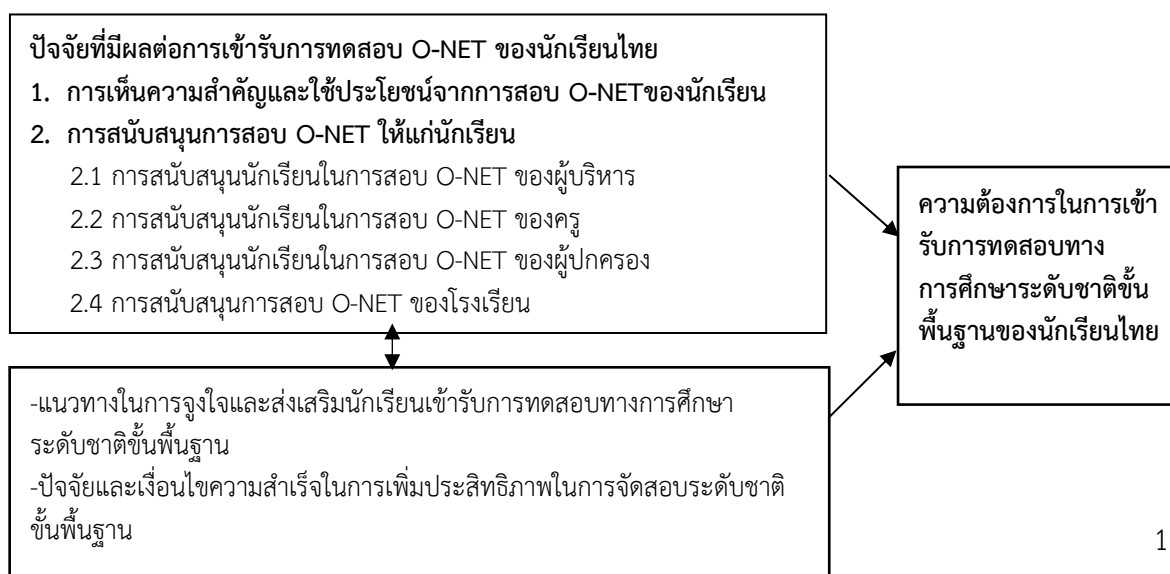
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาระดับความต้องการในการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการจูงใจและส่งเสริมนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการทดสอบ O-NET
4. เพื่อศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียน และด้านการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ได้แก่ การสนับสนุนของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน สามารถร่วมกันพยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยบูรณาการกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบ ได้แก่ แนวคิดด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและแรงจูงใจ ได้แก่ ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (1964) ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting Theory) ของ Edwin A. Locke (1968) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจของชูชัย สมิทธิไกร (2558) และทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory) ของนักวิชาการ (Pender, 1987; Schwartz, 2005; และ Taylor, 2011) แสดงดังภาพ

วิธีการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) แบบเรียงลำดับอธิบายขยายความ (Explanatory Sequential Design) แบ่งขั้นตอนการวิจัยทั้ง 2 ระยะ เป็นดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นขั้นพื้นฐาน และศึกษาระดับความต้องการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย

ประชากรที่ใช้ศึกษาคือ นักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1,245,784 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2566 จากสำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน 5 % ได้ตัวอย่างประมาณ 400 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล คณะผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างจำนวน 600 คน จำแนกเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 200 คน

วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนคือ

1. การสุ่มแบบกลุ่มตามเขตภูมิภาค ได้ 5 เขตภูมิภาค ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 1 แห่ง และมัธยมศึกษาจำนวน 1 แห่ง ในแต่ละภูมิภาค ได้โรงเรียนรวม 10 แห่ง
3. ใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
4. ใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากสุ่มนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้นนั้น ๆ มีความคล้ายคลึงกันและมีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 40 คน รวมตัวอย่างนักเรียนทั้งหมด 600 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยคะแนน 5 (เห็นด้วยมากที่สุด) 4 (เห็นด้วยมาก) 3 (เห็นด้วยปานกลาง) 2 (เห็นด้วยน้อย) และ 1 (เห็นด้วยน้อยที่สุด)

การแบ่งระดับค่าเฉลี่ยของคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก
- ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณา คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ค่า IOC เท่ากับ .80 – 1.00
3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน หาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.82 - 0.96

จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ งานวิจัยนี้ได้รับอนุมัติเอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จาก วิทยาลัยเซนต์หลุยส์ เลขที่ E.024/2567 มีผลวันที่ 5 กรกฎาคม 2567 ถึงวันที่ 4 กรกฎาคม 2568

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อและทำจดหมายขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
2. ติดต่อผู้ประสานงานในโรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนเก็บข้อมูล
3. ผู้ประสานงานเก็บข้อมูล แล้วตรวจสอบความครบถ้วนก่อนส่งคืนทางไปรษณีย์
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 600 ฉบับ ซึ่งมีข้อมูลครบถ้วน 579 ฉบับ คิดเป็น 96.5%

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าสถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบทีละขั้น (Stepwise)

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการจูงใจและส่งเสริมนักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน และศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติ ชั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย

1. กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับประถมศึกษา และกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในแต่ละเขต ภูมิภาคนั้น ประกอบด้วย โรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบ O-NET เป็นจำนวนมาก และโรงเรียนที่ไม่มีผู้เข้าสอบ หรือเข้าสอบ O-NET เป็นจำนวนน้อย โดยกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 10 แห่ง และกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 10 แห่ง รวมทั้งหมด 20 แห่ง โดยเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับชั้นละ 20 คน รวมทั้งหมด 60 คน

2. เกณฑ์การแบ่งระหว่างโรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบ O-NET ซึ่งแบ่งเป็นโรงเรียนที่มีผู้เข้าสอบเป็นจำนวนมากและน้อย โดยอิงข้อมูลสถิติจำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบในระยะ 3 ปีที่ผ่านมา คือตั้งแต่ปีการศึกษา 2564-2566 ใช้เกณฑ์การแบ่งโดยเปรียบเทียบร้อยละของจำนวนนักเรียนทั้งหมดและจำนวนผู้เข้าสอบ O-NET ในแต่ละระดับชั้น สำหรับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ใช้เกณฑ์ร้อยละ 90 โดยคำนวณจากจำนวนนักเรียนทั้งหมดและจำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบ ซึ่งโรงเรียนที่มีผู้เข้าสอบมากคือจำนวนนักเรียนทั้งหมดและจำนวนนักเรียนผู้เข้าสอบมีจำนวนมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 90 ส่วนโรงเรียนที่มีผู้เข้าสอบน้อยคือน้อยกว่าร้อยละ 90 ส่วนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้เกณฑ์ร้อยละ 80

กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูหรือผู้ประสานงานการทดสอบ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากโรงเรียนตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น คือ โรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบ O-NET เป็นจำนวนมาก และโรงเรียนที่ไม่มีผู้เข้าสอบหรือเข้าสอบ O-NET เป็นจำนวนน้อย ตามเขตภูมิภาค 5 ภูมิภาค ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนระดับประถมศึกษา 4 คน ระดับมัธยมศึกษา 6 คน มีจำนวนรวม 10 คน ส่วนกลุ่มครูหรือผู้ประสานงานการทดสอบ ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา 7 คน และมัธยมศึกษา 8 คน มีจำนวนรวม 15 คน

โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกดังนี้

1. ยินดีให้ข้อมูลในการวิจัย
2. มีความรู้ ความเข้าใจในบริบทที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน

การพัฒนาเครื่องมือสัมภาษณ์ สรุปรขั้นตอนการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติของนักเรียนไทย รวมถึงแนวทางจุดใจและเพิ่มประสิทธิภาพการสอบ กำหนด 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) แนวทางจุดใจและส่งเสริมนักเรียนเข้าสอบ และ (2) ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการจัดสอบ
2. กำหนดนิยามของประเด็นสัมภาษณ์ และสร้างข้อคำถามที่สอดคล้องกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
3. ออกแบบกรอบและแนวคำถามให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา
4. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องของคำถาม และคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่า IOC = 1.00 พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการผ่านการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และออนไลน์ (Google Meet) โดยมีขั้นตอนดังนี้:

1. ประสานงานและขออนุญาต ติดต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขออนุญาตและนัดหมายผู้เข้าร่วมสัมภาษณ์ดำเนินการสัมภาษณ์ แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) พร้อมขออนุญาตบันทึกเสียงรูปแบบการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์รายบุคคลทางโทรศัพท์ ใช้เวลา 30-40 นาที และสัมภาษณ์กลุ่ม 2-4 คน ผ่าน Google Meet ใช้เวลา 40-60 นาที
2. การสังเกตการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากน้ำเสียง (สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์) และจากสีหน้า ท่าทาง และน้ำเสียง (สัมภาษณ์ผ่าน Google Meet)
3. การตรวจสอบข้อมูล สรุปรประเด็นสำคัญและให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดำเนินการผ่าน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. การลดทอนข้อมูล โดยบันทึกข้อมูลภาคสนามแบบละเอียด คัดเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการศึกษา เช่น ปัจจัยและแนวทางจุดใจให้นักเรียนเข้าสอบ O-NET จัดเรียงและเขียนประเด็นให้ชัดเจน
2. การตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลด้วยวิธี Triangulation ตรวจสอบจากแหล่งข้อมูล (เวลา สถานที่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล) ใช้หลายวิธีในการเก็บข้อมูล (การสังเกต และการสัมภาษณ์) ให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องของการสรุปความข้อมูล
3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบแนวคิดการวิจัย มุ่งเน้นให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างถูกต้อง
4. การสรุปผลแบบอุปนัย จำแนกข้อมูลตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เช่น โรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบมาก/น้อย วิเคราะห์ข้อมูลตามระดับชั้นของนักเรียน รายงานผลในรูปแบบพรรณนาและพรรณนาวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1

1. ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ภาพรวมจากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ทำให้ทราบความสัมพันธ์ในลักษณะของความเป็นเหตุเป็นผล ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย ได้แก่ ปัจจัยด้านการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET และการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน โดยนำเสนอผลการวิจัยในแต่ละระดับชั้นดังนี้

1.1 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง ($M = 4.37, S.D. = .56$) การสนับสนุนการสอบ O-NET ของโรงเรียน ($M = 4.33, S.D. = .57$) การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู ($M = 4.31, S.D. = .58$) การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียน ($M = 4.24, S.D. = .52$) และการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร ($M = 4.23, S.D. = .57$) ตามลำดับ

1.2 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ปัจจัยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง ($M = 4.03, S.D. = .68$) รองลงมาคือการสนับสนุนการสอบ O-NET ของโรงเรียน ($M = 3.97, S.D. = .69$) การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู ($M = 3.92, S.D. = .71$) การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร ($M = 3.86, S.D. = .66$) และการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียน ($M = 3.72, S.D. = .68$) ตามลำดับ

1.3 ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากสูงสุดไปต่ำสุด คือ การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง ($M = 3.64, S.D. = .92$) รองลงมาคือ การสนับสนุนการสอบ O-NET ของโรงเรียน ($M = 3.61, S.D. = .93$) การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู ($M = 3.60, S.D. = .82$) การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร ($M = 3.55, S.D. = .82$) และการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียน ($M = 3.46, S.D. = .87$) ตามลำดับ นอกจากนี้เมื่อพิจารณารายข้อคำถามย่อยพบว่าบางข้อคำถามมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกิน 1.00 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อประเด็นนั้นค่อนข้างที่จะแตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทยในแต่ละระดับชั้น จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ คือ 1) ตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวและตัวแปรเกณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง 2) ตัวแปรเกณฑ์ต้องมีลักษณะต่อเนื่อง และอย่างน้อยควรวัดอยู่ในมาตราอันตรภาค 3) ข้อมูลของตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ จะต้องสุ่มมาจากประชากรที่มีการแจกแจงแบบปกติ 4) ตัวพยากรณ์จะต้องไม่สัมพันธ์กันเองสูง

ไม่เกิด multicollinearity และ 5) ค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์จะต้องมีการแจกแจงแบบปกติ (Assumption of Normality) รายละเอียดของผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แสดงดังตารางที่ 1-3

ตารางที่ 1 แสดงสมการการพยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (n=196)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	S.E.	Beta		
การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X ₁)	1.033	.003	.975	11.221	.000
การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร (X ₂)	.386	.099	.359	3.886	.000
R = .752, R ² = .566, Adjusted R ² = .561, SE = .410, ค่าคงที่ = .262					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้เป็นค่าคงที่ ตัวแปรการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X₁) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร (X₂) ส่งผลทางบวกต่อความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และใช้พยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ โดยมีสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ 56.1 % นั่นคือตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนได้ร้อยละ 56.1 และถ้าทราบค่าของตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถคาดคะเนค่าความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้จากสมการถดถอยดังนี้

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = .262 + 1.033X_1 + .386X_2$$

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .975X_1 + .359X_2$$

ตารางที่ 2 แสดงสมการการพยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (n=198)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	S.E.	Beta		
การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X ₁)	.930	.004	.797	8.629	.000
การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู (X ₃)	.245	.115	.196	2.127	.035
R = .649, R ² = .421, Adjusted R ² = .415, SE = .674, ค่าคงที่ = .046					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 แสดงว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้เป็นค่าคงที่ ตัวแปรด้านการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X₁) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู (X₃) ส่งผลทางบวกต่อความต้องการในการเข้ารับการ

ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และใช้พยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ โดยมีสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ 41.5 % นั่นคือตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ร้อยละ 41.5 และถ้าทราบค่าของตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถคาดคะเนค่าของความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้จากสมการถดถอยดังนี้

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = .046 + .930X_1 + .245X_3$$

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .797X_1 + .196X_3$$

ตารางที่ 3 แสดงสมการการพยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (n=185)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	S.E.	Beta		
การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X_1)	.705	.101	.553	7.012	.000
การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง (X_4)	.235	.096	.194	2.452	.015
R = .710, R ² = .504, Adjusted R ² = .499, SE = .785, ค่าคงที่ = .135					

* มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 แสดงว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อควบคุมตัวแปรอื่น ๆ ให้เป็นค่าคงที่ การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET (X_1) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง (X_4) ส่งผลทางบวกต่อความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และใช้พยากรณ์ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ โดยมีสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ 49.9 % นั่นคือตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 2 ตัว ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ร้อยละ 49.9 และถ้าทราบค่าของตัวแปรทั้ง 2 ตัว สามารถคาดคะเนค่าของความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้จากสมการถดถอยดังนี้

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนดิบ คือ } \hat{Y} = .135 + .705X_1 + .235X_4$$

$$\text{สมการถดถอยที่คำนวณได้โดยใช้คะแนนมาตรฐาน คือ } Z = .553X_1 + .194X_4$$

ผลการศึกษาระดับความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนไทย พบว่า ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.26$, $S.D. = .62$) เมื่อพิจารณารายข้อคำถามย่อยพบว่า ข้อคำถามที่ระบุว่า นักเรียนจะผิดหวังมากหากปีนี้นักเรียนไม่ได้เข้าสอบ O-NET มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.83$, $S.D. = 1.08$) ซึ่งส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกิน 1.00 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อประเด็นนี้ค่อนข้างที่จะแตกต่างกัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 พบว่า ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($M = 3.66$, $S.D. = .88$) เมื่อพิจารณารายข้อคำถามย่อยพบว่า ข้อคำถามมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกิน 1.00 ยกเว้นข้อคำถามที่ระบุว่า นักเรียนจะเข้าสอบ O-NET ในปีนี้เพราะคำแนะนำของครู/ผู้ปกครอง ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความต้องการในการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.15$, $S.D. = 1.10$) เมื่อพิจารณารายข้อคำถามย่อยพบว่าทุกข้อคำถามมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกิน 1.00 แสดงว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อประเด็นเหล่านั้นค่อนข้างที่จะแตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2

แนวทางในการจูงใจและส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย และปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า

1. ผลการศึกษาแนวทางในการจูงใจและส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูหรือผู้ประสานงานการทดสอบ และนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งในกลุ่มโรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบ O-NET จำนวนมาก และกลุ่มโรงเรียนที่มีนักเรียนเข้าสอบ O-NET จำนวนน้อย สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้ดังนี้

1.1 การเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ทุกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสอดคล้องกันในการเห็นความสำคัญและใช้ประโยชน์จากการสอบ O-NET ของนักเรียนว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์และความสำคัญของการสอบ O-NET ให้แก่นักเรียนและผู้ปกครองได้ทราบ ตัวอย่างเช่น การสอบ O-NET เป็นการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน สามารถวัดระดับความรู้ นักเรียนว่าอยู่ระดับใดเมื่อเทียบกับนักเรียนทั่วประเทศ ทำให้นักเรียนเกิดความภูมิใจและเห็นความสำคัญในการสอบ O-NET ว่ามีความสำคัญกับชีวิตประจำวันและอนาคต ทำให้ต้องการเข้ารับการทดสอบ นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของการสอบ O-NET และทำให้เห็นประโยชน์ของการนำผลสอบไปใช้อย่างเป็นรูปธรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น นักเรียนได้ความรู้ ได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และนำผลการสอบไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน

1.2 การเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน จากข้อมูลสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปได้ว่าการที่โรงเรียนมีระบบการสรุปบทวนเนื้อหาวิชาที่จะใช้สอบ O-NET ให้นักเรียนได้ฝึกทำโจทย์ข้อสอบเก่า ช่วยให้นักเรียนคุ้นเคย ฝึกให้คิดวิเคราะห์ เป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียน ทำให้เกิดความมั่นใจ และต้องการเข้ารับการทดสอบ นอกจากนี้ยังสามารถนำความรู้ไปใช้ต่อยอดได้

1.3 การจูงใจนักเรียนให้เข้าสอบ แนวทางนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ดังข้อความที่นำมาจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปได้ว่าการที่โรงเรียนมีการจูงใจนักเรียนให้เข้าสอบ เช่น นักเรียนที่ทำคะแนนได้ดี โรงเรียนจะมอบเกียรติบัตร มอบทุนการศึกษา ชื่นชมนักเรียนหน้าเสาธง มีชื่อติดที่ป้ายหน้าโรงเรียนและเพจของโรงเรียน นอกจากนี้

การสนับสนุนงบประมาณค่าเดินทางให้นักเรียน เป็นแนวทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ ผลการศึกษาปัจจัยที่ทำให้นักเรียนไม่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน มีหลายสาเหตุ จากข้อมูลสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู และนักเรียน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่นักเรียนไม่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน มีหลายปัจจัยทั้งปัจจัยด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เรื่องส่วนตัว เช่น เจ็บป่วยกะทันหัน ติดธุระ เรียนพิเศษ การเดินทางไม่สะดวก สถานที่จัดสอบไกลบ้าน และมีความใช้จ่ายในการเดินทาง นักเรียนกลัว กัดดัน เครียด ไม่มั่นใจ ไม่ได้เตรียมตัวสอบ นักเรียนบางคนติดเพื่อน จึงไม่สอบตามเพื่อน นอกจากนี้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีการสอบหลายประเภทซึ่งจัดในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน นักเรียนจึงเลือกการสอบที่เห็นว่าสำคัญและให้ผลประโยชน์โดยตรงกับการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย และคะแนนสอบนี้ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ในการยื่นเพื่อศึกษาต่อ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญในการสอบ O-NET

2. ผลการศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สามารถจำแนกได้เป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1 การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้บริหาร สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนได้ โดยมอบหมายให้ครูสอนทบทวนเนื้อหา จัดหาข้อสอบให้นักเรียนได้ฝึกทำ รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนและครูด้วยรางวัลที่เป็นตัวเงินและเกียรติบัตร

2.2 การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของครู ซึ่งครูมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบ โดยชี้ให้เห็นว่าการสอบมีผลทั้งต่อตัวนักเรียน ครูช่วยสอนทบทวนเนื้อหา แนะนำเทคนิคการทำข้อสอบ ฝึกทำข้อสอบเก่าเพื่อเตรียมความพร้อมและให้นักเรียนคุ้นเคยกับข้อสอบ O-NET ครูช่วยเสริมกำลังใจให้นักเรียนเข้าใจถึงประโยชน์ของการสอบระดับชาติว่าเป็นการวัดความสามารถของนักเรียนโดยใช้ข้อสอบมาตรฐานเมื่อเทียบกับคนอื่นทั่วประเทศ การที่ครูชี้แจงให้นักเรียนและผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการสอบ ทั้งในแง่ของการพัฒนาความรู้ ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการนำความรู้ไปต่อยอดในอนาคต เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนได้

2.3 การสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ของผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการสอบของนักเรียน โดยช่วยรับส่งนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนตั้งใจ ส่งเสริมให้อ่านหนังสือ บอกถึงประโยชน์ของการเข้าสอบ และให้กำลังใจ ช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนในการเตรียมตัวเข้าสอบ

2.4 การสนับสนุนการสอบ O-NET ของโรงเรียน พบว่าหากโรงเรียนช่วยเตรียมความพร้อมให้นักเรียนทั้งงบประมาณ สถานที่ บุคลากรที่ช่วยสอนทบทวนเนื้อหาให้นักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียน จัดสถานที่สอบใกล้บ้าน สะดวกในการเดินทาง ประชาสัมพันธ์การจัดสอบและช่วงเวลาสอบให้ทราบล่วงหน้า เป็นสิ่งที่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าสอบ O-NET ได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทยชี้ให้เห็นถึงบทบาทของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู กระบวนการของโรงเรียน และผู้บริหารในระดับที่แตกต่างกันตามช่วงชั้นการศึกษา โดยมีประเด็นที่สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนไทย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า มี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านนักเรียน เป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวแรกที่มีอำนาจในการพยากรณ์มากที่สุด ส่วนอีกปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET พบว่ามี 2 ปัจจัยเช่นกัน คือ ปัจจัยด้านนักเรียน เป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวแรกที่มีอำนาจในการพยากรณ์มากที่สุด ส่วนอีกปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์คือปัจจัยด้านครูผู้สอน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET คือปัจจัยด้านนักเรียน เป็นตัวแปรพยากรณ์ตัวแรกที่มีอำนาจในการพยากรณ์มากที่สุด ส่วนอีกปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ดังนั้นผลการวิจัยระบุได้ว่า ปัจจัยด้านนักเรียนมีผลกระทบชัดเจนที่สุดในทุกระดับชั้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของแรงจูงใจส่วนบุคคล ขณะที่ปัจจัยจากผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครองมีบทบาทต่างกันตามช่วงวัย คณะผู้วิจัยอภิปรายดังนี้

ปัจจัยด้านนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อการเตรียมตัวและการสอบ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดด้านแรงจูงใจเชิงบวกที่ชี้ว่า ความพร้อมของนักเรียนขึ้นอยู่กับความเข้าใจในเป้าหมายของการสอบ ดังงานวิจัยของ Johansen et al. (2023) ที่รายงานว่า เมื่อการเรียนรู้หรือการทดสอบถูกทำให้มีความเกี่ยวข้องกับเป้าหมายและความหมายของผู้เรียน จะเพิ่มแรงจูงใจเชิงบวกซึ่งเชื่อมโยงกับความตั้งใจในการมีส่วนร่วม ข้อค้นพบนี้สนับสนุนว่าการที่นักเรียนเข้าใจประโยชน์และเป้าหมายของการทดสอบจะเพิ่มความต้องการเข้าทดสอบ และงานวิจัยของ Bureau et al. (2021) ที่ทำการศึกษาศึกษาโดยการวิเคราะห์ห่อถักเส้นทางสู่แรงบันดาลใจของนักเรียน พบว่า ปัจจัยภายในของนักเรียน เช่น ความเป็นอิสระ ความสามารถ ความสัมพันธ์ เป็นตัวพยากรณ์สำคัญของพฤติกรรมมีส่วนร่วมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งนักเรียนมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะเมื่อนักเรียนเห็นคุณค่า/เป้าหมายของกิจกรรมนั้น ๆ และในทางตรงกันข้าม เช่น งานวิจัยของ Ding et al. (2025) ที่พบว่า ความตั้งใจจริงในการทำข้อสอบมีผลต่อพฤติกรรมการทำข้อสอบและผลลัพธ์ เมื่อแรงจูงใจด้านนักเรียนมักเลือกไม่เข้าร่วมหรือทำข้อสอบแบบไม่จริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากแรงจูงใจที่นักเรียนจะเข้ารับการทดสอบสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การแข่งขันที่ทำให้ตนเองได้มีผลการเรียนดีขึ้นจึงเข้าสอบด้วยความเต็มใจ การตั้งเป้าหมายที่จะเข้าสอบ รวมทั้งการรับรู้ความสามารถของตนเองสูง ทำให้นักเรียนมีความพยายามและเตรียมตัวเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ตรีคม พรหมมาบุญ และคณะ (2565) ที่พบว่าปัจจัยด้านนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของผาณิตดา วงศ์ขจร (2560) ที่พบว่าปัจจัยด้านนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียน ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน ความตั้งใจการสอบ รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยในประเทศอินโดนีเซียของ Susilowati & Sukidjo (2020) ที่พบว่าปัจจัยด้านนักเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการสอบระดับชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนปัจจัยด้านการสนับสนุนการสอบ O-NET ให้แก่นักเรียนที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET ของนักเรียนแต่ละระดับชั้นนั้นมีความแตกต่างกัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลคือด้านผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทในเชิงนโยบายและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุน

การเตรียมตัวสอบ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้บริหารส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET และเข้ารับการทดสอบทุกคน การบริหารเกี่ยวกับการสอบและสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ ดังผลการวิจัยของ Leithwood et al. (2019) ชี้ว่าผู้นำทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพนักเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวม เช่นเดียวกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพในงานวิจัยนี้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้ระบุว่า มีนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าสอบ O-NET ทุกคน ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นนักเรียนให้เข้าสอบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของตรีคมพรมาบุญ และคณะ (2565) ที่พบว่า ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลกระทบเชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก เช่น การจัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฝึกอบรมพัฒนาครูผู้สอน กำกับ ติดตาม และ ประเมินผล สถานศึกษา ผลกระทบเชิงลบอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก ได้แก่ เกิดความเครียดในการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายการทดสอบระดับชาติของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET อีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันพยานคือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) ครูมีบทบาทเด่นในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการสอบ O-NET และการปรับตัวของนักเรียนในช่วงเปลี่ยนผ่านดังผลการศึกษาของกิตติยา นาทองหล่อ (2561) พบว่าปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มศรีราชา เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน พฤติกรรมการสอนของครู และปัจจัยด้านครอบครัว การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับ Hattie (2009) พบว่า ครูเป็นปัจจัยสำคัญอันดับต้น ๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะในช่วงที่นักเรียนต้องการชี้แนะ รวมทั้งผลการวิจัยจากของ Phyoo Naung Naung and San San Maw (2020) ที่ว่าบทบาทของครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ในการสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมร่วมหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้ารับการทดสอบ O-NET อีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกันพยานคือ ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทผู้ปกครองเน้นที่การให้คำแนะนำด้านการวางแผนเป้าหมายระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฐิตินันท์ วัฒนิน (2564) ซึ่งทำการศึกษากว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าตัวแปรการได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด และผู้ปกครองมีส่วนช่วยในการสนับสนุนและส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของนักเรียนในการทดสอบ O-NET ให้มากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยจากต่างประเทศของ Susilowati & Sukidjo (2020) ที่พบว่าการสนับสนุนของครอบครัวส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการสอบระดับชาติ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกรด 12 ในประเทศอินโดนีเซีย และผลการศึกษาของ Utami (2022) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในทางวิชาการของนักเรียนช่วยปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน

ผู้ปกครองที่สนใจการศึกษาของบุตรหลานอย่างจริงจังจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น และการมีส่วนร่วมในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น

2. ระดับความต้องการในการเข้ารับการทดสอบ O-NET

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความต้องการเข้าสอบ O-NET มากที่สุด ($M = 4.26$) เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากครูและผู้ปกครอง อีกทั้งการสอบยังมีบทบาทสำคัญในการประเมินคุณภาพโรงเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับความต้องการลดลง ($M = 3.66$) เพราะผลสอบไม่มีผลต่อการศึกษาต่อ อีกทั้งนโยบายการสอบที่ปรับเปลี่ยนจากสถานการณ์ COVID-19 ทำให้คะแนน O-NET ไม่ถูกใช้เป็นเกณฑ์คัดเลือกเข้าศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีระดับความต้องการเข้าสอบต่ำที่สุด ($M = 3.15$) เนื่องจากมีทางเลือกการสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่สำคัญกว่า เช่น TCAS หรือ TGAT/TPAT และมีความเครียดจากการเตรียมสอบหลายสนามพร้อมกัน จึงเลือกสอบเฉพาะสนามที่ใช้ศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นหากนักเรียนเห็นว่าการสอบ O-NET มีความสำคัญ จะทำให้นักเรียนเข้าสอบ ดังผลการศึกษาของ Firdaos & Ahmad (2018) ที่ศึกษาการทดสอบระดับชาติในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า การทดสอบระดับชาติมีความจำเป็น แต่เครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้จะต้องพร้อมและกระจายอย่างเท่าเทียมกัน การสอบระดับชาติกระตุ้นให้ทุกฝ่ายทำงานอย่างหนักเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นสำหรับผู้เรียนตามมาตรฐานความสามารถของผู้สำเร็จการศึกษา การทดสอบระดับชาติได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของทิศทางนโยบายระดับชาติที่ดำเนินการสอบวัดผลมาตรฐานระดับชาติในโรงเรียน ทั้งนี้ นักเรียนจะเป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติในอนาคต

3. แนวทางจุดใจและส่งเสริมการเข้าสอบ O-NET

3.1 การสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญของการสอบ ผู้เกี่ยวข้องควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ของ O-NET เช่น การวัดผลระดับชาติและการพัฒนาทักษะสำคัญ งานวิจัยพบว่า นักเรียนที่เห็นประโยชน์ของการสอบมีแนวโน้มเข้าสอบสูงขึ้น (Ryan & Deci, 2000)

3.2 การเตรียมความพร้อม โรงเรียนควรจัดการติว ทบทวนข้อสอบเก่า และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการสอบ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Clarke (2001) ที่พบว่า การทบทวนก่อนสอบช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.3 การใช้แรงจูงใจ – การให้รางวัล เช่น ทุนการศึกษา เกียรติบัตร หรือการยกย่องในโรงเรียน ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบ สอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Ryan & Deci (2000) และการศึกษาของ Fryer (2010) ที่พบว่ารางวัลสามารถเพิ่มความตั้งใจในการเข้าสอบได้

4. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอบ O-NET

การสนับสนุนจากผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และโรงเรียน เป็นปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการสอบ เช่น การให้รางวัล การจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ และการสนับสนุนด้านงบประมาณและสถานที่สอบ ทั้งหมดนี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อมและตั้งใจเข้าสอบมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของณัฐรจิตธนากรนุกูร (2564) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนเซนต์คาเบรียล และผลการศึกษาของ Chu et al. (2020) ยังพบว่าสภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น การสนับสนุนจากครูและผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความต้องการในการทดสอบระดับชาติในนักเรียน Pritchard & Woollard (2017) เสนอว่า การสนับสนุนจากครูและผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักเรียนในการเข้ารับการทดสอบ อีกทั้งผลการศึกษาของ Hattie

(2009) แสดงให้เห็นว่าบทบาทของครูในการเตรียมนักเรียนผ่านการสอนที่มีเป้าหมายชัดเจน ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ และผลการวิจัยของ Susilowati & Sukidjo (2020) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการสอบระดับชาติในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียนกับความสามารถของครู โรงเรียน สิ่งแวดล้อม และการสนับสนุนของครอบครัวไปพร้อม ๆ กัน นอกจากนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Banerjee et al. (2007) ที่พบว่าการจัดสอบในบริบทประเทศกำลังพัฒนา หากลดอุปสรรคด้านเวลาและสถานที่ จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน และผลการสอบในระดับนานาชาติของ OECD (2018) พบว่าการจัดการสอบที่คำนึงถึงความเท่าเทียม เช่น การจัดสอบใกล้บ้านและปรับเวลาให้เหมาะสม มีผลต่ออัตราการเข้าร่วมสอบรวมทั้งงานวิจัยของ Jensen (2013) ในการประเมินและปรับปรุงระบบการสอบ ที่เสนอว่า การใช้ข้อมูลจากการสอบเพื่อวางแผนการปรับปรุงระบบ เช่น การแก้ไขข้อสอบที่ไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวม

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอบ O-NET นั้น ผู้บริหาร/โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ด้วยการกำหนดทิศทาง นโยบาย สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมและบริบทของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน วางแผนจัดเตรียมความพร้อมและการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ตลอดจนการนำผลการสอบ O-NET ซึ่งถือเป็นสารสนเทศที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลรับผิดชอบของผู้บริหาร/โรงเรียน มาปรับปรุงพัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายการศึกษาและยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนระดับนานาชาติ

ส่วนครูมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ด้วยการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจมุ่งมั่นเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET ว่าสามารถนำผลสอบ O-NET มาพัฒนาตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการนำผลสอบซึ่งถือเป็นสารสนเทศที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มาพัฒนาศักยภาพด้านจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนในระดับบุคคลในแต่ละรายวิชา ทั้งในระดับห้องเรียน ชั้นเรียน และระดับชาติ พร้อมทั้งนำมาปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพตนเอง

สำหรับผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการการสนับสนุนนักเรียนในการสอบ O-NET ด้วยการสนับสนุนการศึกษาของบุตรหลาน ตั้งแต่การดูแลเอาใจใส่ต่อผลการเรียนการสอนของบุตรหลาน การสร้างสภาพแวดล้อมทางบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการให้คำชมเชย รางวัล แรงจูงใจ และการให้คำปรึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาเข้าสอบ O-NET และนำผลสอบซึ่งถือเป็นสารสนเทศที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของบุตรหลานมาพัฒนาศักยภาพด้านจุดแข็งจุดอ่อน ร่วมกับการติดตามความคืบหน้าของบุตรหลานอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในความสำเร็จทางวิชาการทั้งในด้านการศึกษาต่อและการเลือกประกอบอาชีพในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดสอบ O-NET ของ สทศ.

1. กำหนดช่วงเวลาสอบและแจ้งผลให้เร็วขึ้น เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนและใช้เป็นข้อมูลประกอบการสอบเข้าศึกษาต่อ
2. ปรับแนวทางแจ้งผลสอบให้ครูสามารถเข้าถึงผลการสอบของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพัฒนาการเรียนการสอน
3. เพิ่มการประชาสัมพันธ์การสอบ O-NET ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์และสื่อออนไลน์ เพื่อให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น
4. ให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการออกข้อสอบ หรือกำหนดข้อสอบประจำภูมิภาค เพื่อลดความได้เปรียบเสียเปรียบของนักเรียน
5. สทศ. ซึ่งเป็นสถาบันที่มีหน้าที่หลักในการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาและการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ภายหลังจากการให้บริการผลการทดสอบ O-NET ทั้งในระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาแล้ว อาจต้องมีการส่งเสริมผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ครู และผู้ปกครองของนักเรียน ให้นำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการสอบ O-NET ไปใช้ประโยชน์ในเรื่องการออกนโยบาย/มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านการเข้าสอบ O-NET ของนักเรียนให้ครอบคลุมนักเรียนทุกคน ตลอดจนสนับสนุนให้ทุกฝ่ายนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินผลการสอบ O-NET ไปปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และระดับนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อไป
6. สทศ. พิจารณาจัดการทดสอบ O-NET ในช่วงเวลาที่ไม่กระทบกับการสอบเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อลดความเครียดและเป็นส่วนหนึ่งให้นักเรียนสามารถเข้ารับการทดสอบได้

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. นำแนวทางการจูงใจนักเรียนมาใช้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของโรงเรียน เช่น แรงจูงใจภายในสำหรับนักเรียนที่มีศักยภาพสูง และรางวัลภายนอกสำหรับกลุ่มที่ขาดโอกาส
2. บริหารจัดสอบอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการให้นักเรียนที่สมัครสอบต้องเข้าสอบจริง และนำคะแนน O-NET มาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น ใช้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการจบการศึกษา
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเข้าสอบและประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดสอบเป็นไปอย่างราบรื่น
4. ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองร่วมมือกันเสริมสร้างแรงจูงใจและเตรียมความพร้อมให้นักเรียนก่อนสอบ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อการเข้าสอบ O-NET ทั้งอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม โดยใช้โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมยิ่งขึ้น เช่น ปัจจัยภายในของนักเรียน ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน (Early Student Skills) แรงจูงใจในการเรียนรู้ (Learning Motivation) กลยุทธ์การเรียนรู้แบบควบคุมตนเอง (Self-regulated learning Strategies) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความรู้ความสามารถของครู (Teacher Competence) ทรัพยากรในการเรียนรู้ (Study Resources) ที่โรงเรียนจัดให้ ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการเตรียมตัวสอบ (Preparation Time) เป็นต้น
2. นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบการสนับสนุนและส่งเสริมการเข้าสอบ O-NET อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กิตติยา นาทองหล่อ. (2561). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มศรีราชา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กระทรวงศึกษาธิการ. <http://www.moe.go.th/index.php/ข่าวภารกิจ>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การปรับสัดส่วนการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กระทรวงศึกษาธิการ. http://www.moe.go.th/index.php/ข่าวภารกิจผู้บริหารระดับสูง/o-net-ตัดสินผลการเรียน/news_act/35065
- ฐิตินันท์ ฅวนิล. (2564). การเตรียมความพร้อมเพื่อการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 49(1), <https://doi.org/10.58837/CHULA.EDUCU.49.1.12>
- ชูชัย สมบัติไกร. (2558). พฤติกรรมผู้บริโภค. (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐธ จิตธนากรนุญ. (2564). การสนับสนุนทางสังคม การจัดการความเครียด กับความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเซนต์คาเบรียล [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตรีคม พรหมมาบุญ, สิริลักษณ์ บึงทอง, ประสงค์ ต่อโชติ, บุญทวี อิมบุญตา, และประชิด อินทะกนก. (2565). ผลกระทบจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานและปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการทดสอบและการประเมินทางการศึกษาระดับชาติ. 3(1), 17-41.
- ผาณิตดา วงศ์ขจร. (2560). ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อัตระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2561). 13 ปี สทศ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <https://www.niets.or.th/th/content/view/10057>
- สุรัชย์ ไวยวรรณจิตร. (2552). การศึกษาสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ: กรณีศึกษาโรงเรียนสุขสวัสดิ์วิทยา. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

เอี่ยมพร หลินเจริญ, สิริศักดิ์ อาจวิชัย, และภิรภา จันทรอินทร์. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).

ภาษาอังกฤษ

- Bureau, J. S., Howard, J. L., Chong, J. X. Y., & Guay, F. (2021). Pathways to student motivation: A meta-analysis of antecedents of autonomous and controlled motivations. *Review of Educational Research*, 92(1), 46–72. <https://doi.org/10.3102/00346543211042426>
- Chu, H., Lee, S., & Smith, R. (2020). Social environment factors influencing students' participation in national exams. *Educational Studies*, 46(3), 295-308. <https://doi.org/10.1080/03055698.2020.1787632>
- Clarke, M. (2001). The impact of crash courses on student performance: Evidence from a diverse knowledge base. *Educational Psychology Review*, 13(4), 381-398. <https://doi.org/10.1023/A:1013799321556>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). The general causality orientations scale: Self-determination in personality. *Journal of Research in Personality*, 19(2), 109-134. [https://doi.org/10.1016/0092-6566\(85\)90023-4](https://doi.org/10.1016/0092-6566(85)90023-4)
- Ding, J., Li, T., Liu, Y., & Sang, J. (2025). Evaluating test-taking motivation based on process data and its influence on academic performance. *Acta Psychologica*, 260 <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2025.105525>
- Firdaos, R., & Ahmad, A. (2018). The implementation of national examination as the direction of national education policy. *Al-Tadzkiyyah: Jurnal Pendidikan Islam*, 9(1), 135–151. <https://doi.org/10.24042/atjpi.v9i1.2788>
- Fryer, R. G. (2010). Financial incentives and student performance in U.S. schools. *Journal of Economics*, 157(2), 143-154. <https://doi.org/10.1016/j.jeconom.2009.11.003>
- Hattie, J. (2009). *Visible learning: A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement*. Routledge.
- Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D. (2019). Seven strong claims about successful school leadership revisited. *School Leadership & Management*, 40(1), 5-22. <https://doi.org/10.1080/13632434.2019.1596077>
- Johansen, M. O., Eliassen, S., & Jeno, L.M. (2023). Why is this relevant for me?: Increasing content relevance enhances student motivation and vitality. *Frontiers in Psychology*, <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1184804>
- Locke, E. A. (1968). Toward a theory of task motivation and incentives. *Organizational Behavior and Human Performance*, 3(2), 157–189. [https://doi.org/10.1016/0030-5073\(68\)90004-4](https://doi.org/10.1016/0030-5073(68)90004-4)

- OECD. (2018). *Equity in Education: Breaking down Barriers to Social Mobility*. PISA. OECD Publishing <http://www.oecd.org>
- Pender, N. J. (1987). *Health Promotion in Nursing Practice*. Norwalk, Conn: Appleton and Lenge.
- Phyo Naung Naung, & San San Maw. (2020). A study of the factors influencing students' participation in co-curricular activities at the middle school level. *Journal of the Myanmar Academy of Arts and Science*, 18(9C), 565–575.
- Pritchard, A., & Woollard, J. (2017). *Psychology for the classroom: Behaviorism*. Routledge.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000a). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000b). Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25, 54-67.
- Schwartz, A. J. (2005). Perceived social support and self-management of diabetes among adults age 40 years and over [Unpublished master's thesis]. Maimi University.
- Susilowati, N., & Sukidjo, S. (2020). The factors affecting achievement national examination in high schools. *Harmoni Sosial: Jurnal Pendidikan IPS*, 7(1), 22–33. <https://doi.org/10.21831/hsjpi.v7i1.8549>
- Taylor, S. E. (2011). Social support: A review. In H. S. Friedman (Ed.), *The handbook of health psychology* (pp. 189–214). Oxford University Press.
- Utami, A. Y. (2022). *The role of parental involvement in student academic outcomes*. *Journal of Education Review Provision*, 2(1), 17–21. <https://doi.org/10.55885/jerp.v2i1.156>
- Vroom, V. H. (1964). *Work and motivation*. Wiley.